X. Archeologiniai žvalgymai
Archaeological Field Surveys

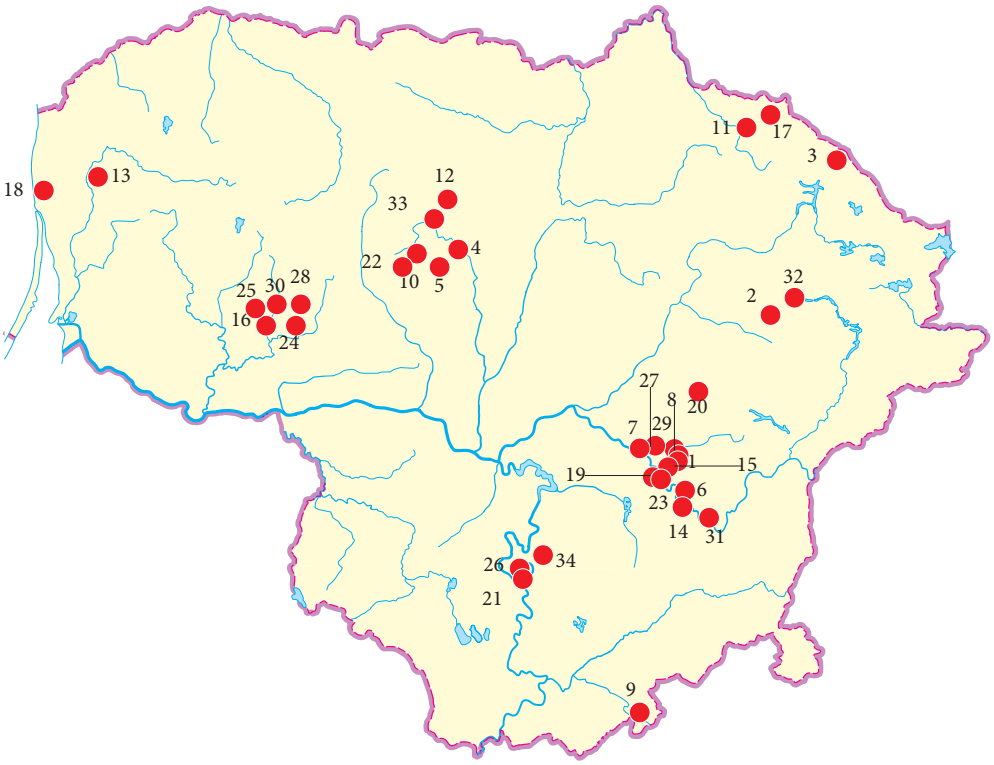

● *Žvalgyta vieta*
Surveyed site

1. *Aliejūnai*
2. *Artmaniškis*
3. *Ažušiliai*
4. *Balandiškis*
5. *Bargailiai*
6. *Buivydai*
7. *Čiobiškis*
8. *Draučiai*
9. *Dubičiai*
10. *Grigalaičiai*
11. *Grubos*
12. *Ilguočiai*
13. *Kalno Grikštai*
14. *Karageliškės*
15. *Kernavė*
16. *Keteriai*
17. *Kraštai*
18. *Kukuliškiai*
19. *Latviai*
20. *Lelikoniai*
21. *Margarava*
22. *Miškiniai*
23. *Mitkiškės*
24. *Očikiai*
25. *Pabambiai*
26. *Padaglė*
27. *Pamusiai*
28. *Paprūdžiai*
29. *Paspėriai*
30. *Simėnai*
31. *Sviliškės*
32. *Tauragnai*
33. *Užpelkiai*
34. *Voseliūnai*

Dovilė Baltramiejūnaitė,
Algirdas Skrupskelis

Nežinomas piliakalnis Tauragnuose

Tauragnų miestelyje (Utenos r., Tauragnų sen.), šalia Tauragno ežero įrengtoje poilsiavietėje „Tauragno slėnis“ 2014 m. po tuo metu vykdytų žemės judinimo darbų (poilsiavietės pertvarkymo) rasta archeologinių radinių – degusių akmenų, žvangutis bei lipdytos lygiu paviršiumi keramikos šukių, datuotų I tūkst. pabaiga – II tūkst. pradžia. Nedatuotų keramikos šukių surinkta ir kalvoje, nuo minėto slėnio atskirtoje upeliu. Apie radinius informuotas KPC. 2016 m. vietovę apžiūrėję KPC archeologai A. Strazdas ir A. Skrupskelis identifikavo nežinomą Tauragnų piliakalnį II su gyvenviete.

1 pav. Tauragnų piliakalnio II su gyvenviete situacijos planas. D. Baltramiejūnaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of Tauragnai Hillfort II and Settlement.

2 pav. Piliakalnio ir gyvenvietės dalies vaizdas iš PV. A. Strazdo nuotr.

Fig. 2. View of part of the hillfort and settlement, as seen from the SW.

Piliakalnis su gyvenviete įrengtas Tauragnų ežero Š kranto aukštumos kyšulyje, iš P, PR pusių juosiamame ežero, iš ŠR – toliau besitęsiančios aukštumos, iš ŠV, V ir PV pusių – nedidelio bevardžio upeliuko (1 pav.), kurio kitame, dešiniajame krante, ant nedidelės apie 10–15 m pločio, iki 50 m ilgio ŠR–PV kryptimi teraselės įkurta senovės gyvenvietė. Jos teritorijoje, suardytos žemės paviršiuje ir buvo surinkti anksčiau minėti archeologiniai radiniai. Piliakalnio šlaitai statūs, maždaug 11–13 m aukščio, tik PV kiek nuolaidesnis (2 pav.). Aikštelė ovali, apie 25 m ilgio ŠR–PV kryptimi ir iki 15 m pločio, tarsi skersai išgaubtu viršumi, bei kiek nuolaidėjanti PV kryptimi. Jos ŠR krašte supiltas apie 12 m pločio ir 0,5–0,8 m aukščio pylimas, už kurio iškastas apie 8 m pločio, 0,3 m gylio griovys. Piliakalnio šlaitai greičiausiai kiek nuslinkę. Piliakalnis apaugęs medžiais ir krūmais, gyvenvietėje įrengta poilsiavietė.

500 m į ŠR nuo šio piliakalnio yra Tauragnų pilkapis, 480 m į PR, kitoje Tauragno ežero pusėje – Tauragno piliakalnis I su gyvenviete, toliau į R – Taurapilio piliakalnis su gyvenviete. Abiejų minėtų piliakalnių aplinkoje būta pilkapynų.

An Unknown Hillfort in Tauragnai

While installing a resort in a valley beside Lake Tauragnas in the town of Tauragnai (Utena District), finds dating to the late 1st–early 2nd millennium were discovered in 2013 (Fig. 1). Undated potsherds were also collected on a hill, which is in an area separated from the aforementioned valley by a stream. In 2016, Tauragnai Hillfort II and Settlement, which were unknown, were identified (Fig. 2).

Eglė Marcinkevičiūtė,
Egidijus Šatavičius

Naujas archeologinis objektas Varėnos rajone

2016 m. vykdyti archeologiniai tyrimai Varėnos rajone, žvalgytos Merkio pakrantės tarp Senosios Varėnos ir Perlojos bei Moliadugnio kaimo apylinkės. Šios teritorijos dabar yra visiškai užmiškėjusios, todėl paviršinių radinių beveik nerasta. Viena nauja akmens amžiaus gyvenvietė identifikuota Varėnos rajono P dalyje.

Dubičių akmens amžiaus gyvenvietė (Varėnos r., Kaniavos sen.) yra 140 m į PR nuo buvusio gyvulininkystės komplekso (dabar baigiamo nugriauti), 850 m į R–PR nuo tilto per Ūlą Dubičių miestelio P pakraštyje, 1,01 km į P–PR nuo kelių Vydeniai–Dubičiai ir Mantotai–Kalviai sankryžos, 1,02 km į ŠR nuo tilto per Pelesos upelį kelyje Dubičiai–Stojai. Gyvenvietei įkurti buvo pasirinktas smėlingas platus apie 3–6 m aukščio, 40–50 m pločio terasuotas gūbrys ir jo P pašlaitės (1 pav.). Šis gūbrys išlenktu puslankiu driekėsi palei Pelesos ežero Š pakrantę, jį ties viduriu kirto nedidelio upelio lėkštas slėnis. Gūbrio V dalyje ir tolesnėse sunaikintose teritorijose buvo įsikūrusi 2015 m. surasta nežinoma gyvenvietė (*ATL 20015 metais*, 2016, p. 435–437), o R (mažesniojoje) dalyje – ši gyvenvietė. Į Š nuo šio gūbrio būta lėkštos ir masyvios pažliugusios lomos, o į P pusę – terasuotos nuolaidėjančios ežero pakrantės, kuriose išsiskiria 2 plačios terasinės aikštelės. Iš PV pusės gyvenvietę ribojo stamboka ežero įlanka, kurios šlaitu nutiestas dabar nenaudojamas keliukas.

Gyvenvietės teritorija labai sužalota žmogaus ūkinės veiklos: XX a. 7–9 dešimtmečiais